

Respekt for Grænser

Inspiration til forebyggelse og håndtering af digitale sexkrænkelser

Til skoler, klubber og uddannelsessteder

Indholdsfortegnelse

Indledning **Side 3**

Hvad er digitale sexkrænkelser? **Side 4**

Hvordan kan digitale sexkrænkelser se ud? **Side 5**

Eksempler på digitale sexkrænkelser **Side 5**

Hvorfor deler unge andres intime billeder? **Side 6**

Lovgivning **Side 6**

Hvis den unge har delt eller fået delt et billede **Side 6**

Inspiration til fordeling af ansvarsområder **Side 7**

Ledelse **Side 7**

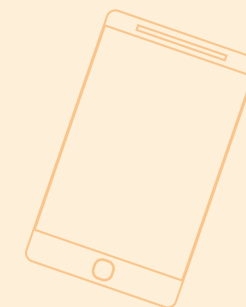
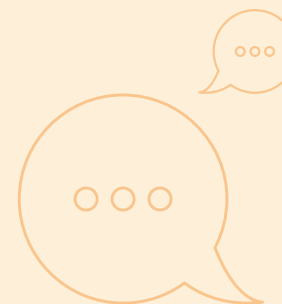
Ressourcepersoner (typisk lærer eller pædagog) **Side 7**

Klassteam/klub **Side 7**

Inspiration til håndtering af digitale krænkelser **Side 8**

Link til: Hvor kan man få råd og vejledning ved akutte problemstillinger – en oversigt **Side 10**

Link til: Vidensbank - forebyggelse af digitale sexkrænkelser **Side 10**

Indledning

Denne folder indeholder information om og inspiration til, hvordan man som professionel og som skole/klub kan håndtere situationer, hvor der er tale om digitale sexkrænkelser. Her finder I information om, hvordan I handler i den akutte situation, samt hvordan I forebygger og forstår digitale sexkrænkelser.

”For at komme de digitale krænkelser til livs er det vigtigt, at vi som fagpersoner husker på, at unges liv og trivsel ikke kan deles op i det, der sker 'på nettet', og det, der sker 'i den virkelige verden' – de digitale rum er nemlig lige så virkelige for unge som skolen, familien og fritidslivet. Den digitale arena er blot én ud af mange arenaer, som unge bevæger sig i, og som påvirker hinanden. Som fagperson er det vigtigt at spørge ind til denne del af elevernes liv. Unge fortæller, at hvis dialogen om livet på nettet var en del af hverdagen, ville de opleve det som lettere at bede om hjælp, hvis noget går galt”

(Fra Red barnets materiale Deshame)

Hvad er digitale sexkrænkelser?

”Digitale sexkrænkelser defineres som uønsket seksuel adfærd på enhver digital platform. Digitale sexkrænkelser omfatter en bred vifte af handlinger, hvor digitalt indhold (billeder, videoer, indlæg, beskeder og sider) på en række forskellige platforme (private eller offentlige) bliver anvendt. Disse handlinger kan få en person til at føle sig truet, udnyttet, tvunget, ydmyget, forstyrret, seksualiseret eller diskrimineret”.

(Fra Red Barnets materiale Deshame)

Hvordan kan digitale sexkrænkelser se ud?

Digitale sexkrænkelser kategoriseres i fire hovedgrupper. Disse forskellige former for krænkelser kan finde sted samtidig og kan også foregå sideløbende med sexkrænkelser offline.

+ Deling af intime billeder og videoer uden samtykke

En persons seksuelle billeder og videoer bliver delt eller taget uden personens samtykke.

+ Udnyttelse, tvang og trusler

En person modtager seksuelle trusler, bliver tvunget til at deltage i seksuel adfærd online eller afpresset med seksuelt indhold

+ Mobning med seksuelt indhold

En person bliver forfulgt af eller udelukket fra en gruppe eller et fællesskab ved brug af seksuelt indhold, der ydmyger, diskriminerer eller gør vedkommende ked af det

+ Uønsket seksualisering

En person modtager uønskede seksuelle opfordringer, kommentarer eller uønskede seksuelt indhold. At modtage billeder af seksuel karakter uden af have bedt om det.

Eksempler på digitale sexkrænkelser

- + Optagelser og videndeling af private billeder, film, oplysninger osv.
- + Photoshoppede billeder, "deep fake".
- + Injurierelaterede udtalelser.
- + Falske profiler og digitale identitetstyverier.
- + Hacking
- + Dick-picks

Hvorfor deler unge andres intime billeder?

- + De synes, at det er sjovt
- + De andre gør det
- + De synes, at billedet er grænseoverskridende
- + For at være først med en nyhed
- + Få status/anerkendelse i en gruppe
- + De oplever gruppepres
- + De er del af en konflikt, der er eskaleret
- + De vil have hævn
- + Det er en del af en mobbestrategi
- + De har et fællesskab med jævnaldrende omkring at samle og dele den type billeder
- + De deltager i pornografiske fora på nettet, hvor man deler billeder og film.

Lovgivning

- + Det er ulovligt at dele billeder eller videooptagelser, hvis man ikke har samtykke fra den person, som billederne eller filmen omhandler
- + Straffen kan være bøde eller fængsel, samt økonomisk godtgørelse til den krænkede. Desuden kan det give en plet på straffeattesten.
- + Straffen eller bøden afhænger af billedets/filmens karakter (pornografisk/ikke-pornografisk)
- + Se mere: <https://redbarnet.dk/sletdet/lovgivning/>

Hvis den unge har delt eller fået delt et billede

- + Vær imødekommende og hjælpsom
- + Bevar roen og nedton en evt. opkørt stemning
- + Stil konkrete spørgsmål for at afdække rækkevidden af billeddelingen
- + Tal med den unge om følelser som skyld, tillidsbrud

Inspiration til fordeling af ansvarsområder

Det anbefales, at der på den enkelte skole/institution tages en drøftelse af, hvem der har ansvar for hvilke opgaver i forbindelse med en eventuel digital krænkelse og evt. for at få løst den bagvedliggende konflikt. Skolelederen har naturligvis det overordnede ansvar.

Nedenstående skal ses som en inspiration til mulig ansvarsfordeling. Det er vigtigt at påpege, at rækkefølgen for nedenstående opgaver er afhængige af den pågældende situation/hændelse.

Ledelse

- + Vurderer om skolens/klubbens ordensregler er overtrådt, og i så fald hvad de efterfølgende sanktioner skal være
- + Kontakter forældrene til de implicerede
- + Vurderer om Børn og Unge-chefen skal inddrages
- + Inddrager **Respekt for Grænser (link)**, hvis det er relevant
- + Vurderer om resten af skolen/klubben skal inddrages/informerer (afhængig af den givne situation og eleven), og hvordan det skal foregå (vær opmærksom på tavshedspligten).
- + Vurderer om der er foregået noget kriminelt, og bidrager med støtte ved eventuel politianmeldelse (læs om politianmeldelse på side 9)
- + Beslutter skolens position i forhold til pressehenvendelser (koordiner med kommunikation i MBU)

Ressourcepersoner (typisk lærer eller pædagog)

- + Tager ansvar for barnet/den unge der har været udsat for eller har udført krænkelsen
- + Har fokus på om barnet/den unge kan have brug for psykologhjælp eller lignende
- + Undersøger om barnet/den unge har en god ven/veninde, han/hun kan tale med
- + Vurderer sammen med ledelsen, om der skal konfliktmægles mellem de forskellige parter, hvis krænkelsen f.eks. er foregået internt på en skole/institution/klub. Italesætter derudover, at det, at dele billeder af andre, er forkert

Klasseteam/klub

- + Bidrager til håndtering af hvordan forløbet skal behandles i den krænkedes klasse eller klub
- + Taler, efter drøftelse/afklaring med ledelsen, med klassen/ i klubben om, hvad der er sket, og hvordan lignende situationer undgås i fremtiden (Vær opmærksom på tavshedspligten)

Indholdet på siderne 7 – 10 er udarbejdet med inspiration i en handleplan for digitale krænkelse, som Jammerbugt kommune har udarbejdet i samarbejde med DELT-kurserne. Kurserne har været koordineret af bl.a. Red Barnet, Center for digital Pædagogik, SSP-samrådet samt Medierådet for børn og unge.

Inspiration til håndtering af digitale krænkelser

Nedenstående er inspiration til en trin for trin guide til håndtering af digitale sexkrænkelser.

Inspiration til håndtering af digitale krænkelser	
Vurdering af Krænkelsen	<p>Afdækning</p> <p>Krænkelsen afdækkes før den kan vurderes – dette kan ske ved at anvende konkrete spørgsmål; Hvem er involveret, hvad er der sket, hvor er det sket osv.</p> <p>Vurdering</p> <p>De relevante professionelle og ledelsen på skolen, klubben eller uddannelsesinstitutionen vurderer krænkelsen. Respekt for Grænser kan evt. involveres. Foruden den pædagogiske håndtering, vurderes det, om der er tale om en situation, der bør ende med en politianmeldelse eller underretning.</p> <p>Inddragelse</p> <p>Er den krænkede umyndig, skal forældrene som udgangspunkt involveres hurtigst muligt (værdispringsregel¹). De professionelle hjælper den krænkede med at involvere forældrene. Trinene ”Dokumentering af krænkelsen” og ”Stop krænkelsen” kan i enkelte tilfælde komme før forældreinddragelse. Er den krænkede myndig vurderes det i samråd med denne, hvem der med fordel kan involveres.</p>
Dokumentering af krænkelsen	<p>At gemme materialet som dokumentation</p> <p>Den krænkede og/eller forældrene bør hjælpes til at tage og gemme: screenshots, videooptagelse, beskeder fra krænker eller venner og bekendte, som skriver om krænkelsen, navne på dem, der er involveret (krænkerne og eventuelt andre ofre). Professionelle, udover politiet, skal ikke gemme materiale på egen telefon eller lignende. Se vejledning og konkrete trin på www.sletdet.dk</p> <p>Logbog</p> <p>I krænkelsesager med mange involverede eller mange hændelser, kan det være en fordel for den professionelle, at få forældrene til den krænkede til at skabe overblik ved at notere forløbet med hvem, hvad, hvor og tidsangivelser. Derfor kan det være en god idé at lave logbog.</p>

¹ Værdispringsreglen” i Forvaltningsloven § 28 gælder, hvis du vurderer, at hensynet til barnet vejer tungere end forældrenes interesser.

Krænkelsen Stoppes

Kendt Krænker

Er sagen af en karakter, der kan håndteres pædagogisk internt på skolen, klubben eller uddannelsesinstitutionen, tages der kontakt til krænkeren og dennes forældre (hvis umyndig), eventuelt delt materiale anmodes slettet (forældre bedes om at kontrollere) og krænkende adfærd bringes til ophør. Er der tale om en sag, hvor der sker politianmeldelse, vil politiet tage over. Respekt for grænser kan konsulteres ved tvivl.

Ukendt Krænker

Når dokumentationen er sikret, bør den professionelle vejlede og støtte den krænkede og dennes forældre ift. at forsøge at få slettet materiale, der evt. er delt på hjemmesider eller sociale medier.

Se igen [Redbarnet.dk/sletdet](https://redbarnet.dk/sletdet). Hvis materialet nægtes slettet, anmeldes dette på datatilsynet.dk

Samarbejde:

Hvis krænkelsen involverer børn og unge fra forskellige skoler, samarbejdes der med de relevante skoler om at få stoppet den digitale krænkelse. Er der tale om behov for samarbejde regionalt eller nationalt anbefales det, at rådføre sig med ledelsen og Respekt for Grænser mht. retslig regulering af et samarbejde.

Anmeldelse af krænkelsen

Politianmeldelse

Den professionelle kan støtte og anbefale en anmeldelse, men i udgangspunktet er det forældrene og/eller den krænkede, der anmelder.

Selve anmeldelsen: mød op på politistationen, telefonisk henvendelse til politiet på 114 eller anmeld på nettet: [Politi.dk/anmeld](https://politi.dk/anmeld) under fanen [Seksualforbrydelser].

Forsikringsanmeldelse

Den professionelle bør anbefale, at den krænkede eller dennes forældre undersøger, om de skulle være dækket af deres egen forsikring ift. hjælp.

Behandling af krænkelsen

Faglig sparring

Der kan sparres med Respekt for Grænser ift. helhedsperspektiv på sagen, koordination mellem de involverede professionelle o.l.

Hjælp de relevante

Det bør vurderes om den krænkede, dennes forældre og eventuelt krænkeren har brug for hjælp ud over, hvad skolen, klubben eller uddannelsesstedet kan tilbyde.

Håndtering af omgivelserne

Der bør, i samarbejde med den krænkede og forældrene, være opmærksomhed på og vurdering af, hvorvidt klassekammerater, skolen, klubben og/eller forældre orienteres om krænkelsen. Går den krænkede og krænkeren på samme skole/klub/uddannelsessted giver dette eventuelt anledning til særlige tiltag. Ligeledes bør der være opmærksomhed på, hvorledes en eventuel presseinteresse for krænkelsen håndteres. I så fald bør Børn og Unges kommunikationsafdeling inddrages

Link til: Hvor kan man få råd og vejledning ved akutte problemstillinger – en oversigt

I oversigten kan du finde vigtige vejledninger, kontaktinformationer til steder hvor børn/unge, forældre og fagpersoner kan søge hjælp og vejledning ved akut opståede problemstillinger vedr. digitale sexkrænkelser. [Klik her \(link\)](#)

Link til: Vidensbank – forebyggelse af digitale sexkrænkelser

I vidensbanken kan du finde generel viden om digitale sexkrænkelser, undervisningsmaterialer og henvendelsesmuligheder.

Indholdet henvender sig til fagpersonale, elever og forældre.

[Klik her \(link\)](#)

Respekt for Grænser

August 2021

